

2023-2024 жылғы мектептің ІІ оқу тоқсанындағы педагогикалық - психологиялық жұмыстардың есебі

Қараша айының алғашқы аптасында мектеп педагог-психологы Р.Абдукаримова мектеп мұғалімдерін, кіші қызметкерлерді «Өмір сақшылары» ретінде оқытты. Мектеп тарапынан жасөспірімдерге қандай қолдау көрсетуге болады, олармен қай бағытта жұмыстар атқарылатынына тоқталды.

Сонымен қатар тәуекел топты анықтаудағы мектеп қызметкерлерінің әрекетіне тоқталды: «Егер сіз баланың көңіл-күйі жоқ, бойында ешқандай қызығушылықтың нышаны байқалмаса, сабақ үлгірімі төмендеп, көзінен үмітсіздік байқасаңыз дереу әрекетке көшіңіз. Оған маман тарапынан көмек көрсетілем дегенше оған қамқор болыңыз. Әңгімелесуге, оның мәселесін шешуге болатынына, тіпті арнайы мамандардың қызметтерін білетініңізді айтыңыз. Дұрыс сұрақтар қоя біліңіз. Өмір сүрудің керемет жақтарын айтып, оның өмірге деген оң көзқарасын қалыптастыруға ықпал жасаңыз. Сонымен қатар егер мұғалім тәуекел топтағы оқушыны анықтасаңыз, оған көмек көрсетуден бас тартпаңыз. Сіз оның өмірін сақтап қалуыңыз әбден мүмкін» екеніне баса назар аударды. Дәріс барысында мұғалімдерге психикалық денсаулық туралы мағлұматтар айтып, бағдарламаның маңыздылығы мен өзектілігін түсіндірді. Мұғалімдерден былтырғы оқытылған дәріс бойынша сұрақтар қойылып, ортаға талқыланды. Мектеп мұғалімі «егер де мен баланың көңіл-күйінің жоқтығын байқасам, әрі қарай қандай әрекеттер жасаймын? Ол маған ашылып ешнәрсе айтпаса қандай әрекет жасаймын?» деген сауал қойды. Мұғалімдер дәріс барысында үйренген тәжірибелерімен бөлісе отырып, мәселені шешуге ұмтылды. Дәріс соңында мұғалімдер мен қызметкерлерге сенім телефондары беріліп, оларға дәрістің қысқаша мазмұны берілген ұнпарақтар таратылды. Сонымен қатар оңы мен солын танып үлгермеген балалар мен жасөспірімдер үшін ата-аналардың қадағалауынсыз интернет, әлеуметтік желілерді қолданудың өзіндік қауіптілігі бар. Солардың бірі – кибербуллинг. Кибербуллинг – адамды интернетте, әлеуметтік желі мен түрлі мессенджерлерде қорқытып, зорлық көрсету. Кибербуллингке кез-келген адам тап болуы мүмкін. Кибербуллингтен сақтану, психологиялық көмек беру мақсатында 8-11 сынып оқушыларына «Кибербуллинг немесе телефонға тәуелділік» тақырыбында түсіндірме жұмыстары жүргізілді.

Күзгі демалыс уақытында ғаламторға тәуелділіктің, жасөспірімдер арасындағы зорлық-зомбылықтың алдын алу мақсатында «Мен және интернет» және «Қатыгездік және зорлық-зомбылықсыз балалық шақ», «Сенім телефоны» жөнінде оқушылар мен ата-аналарға түсіндірме жұмыстары және кеңестер берілді.

Ата-аналар арасында бала тәрбиесіндегі жауапкершілікті арттыру, ата-аналар арасында міндеттерін ұстану ҰБТ барысында оқушыларды қолдау мақсатында 11-сынып ата-аналарымен «ҰБТ-болашаққа қадам!» тақырыбында тренинг жүргізілді және оқушыны психологиялық тұрғыдан ҰБТ-ға дайындауда ата-аналарға кеңестер берілді.

Бала тәрбиесі дамуындағы басты рөл атқарушы – отбасы. Сондықтан ата-ананың бала көңілін таба білуіне ой қозғау, өзін-өзі тануына бағыт беру, тәрбие жайлы пікір бөлісу, ата-аналарға балаға рухани тәрбие берудегі отбасының рөлін түсіндіру мақсатында «Жүрек жылуы» тақырыбында 7-сынып ата-аналарына тренинг жүргізілді. Ата-аналар тренингке белсене қатысып, алған әсерлерімен бөлісті.

Осы қараша айында оқушылардың психологиялық саулығын бағалау мақсатында 7 сынып оқушыларымен «Менің өмірім», 8 сынып оқушыларымен «Менің айтылмаған сырларым», 9 сынып оқушыларымен «Мен өзгерткім келеді», 10 сынып оқушыларымен «Мен таңдаған өмір», 11 сынып оқушыларымен «Болашаққа хат» тақырыптарында эссе жұмыстары алынды. Жүргізілген психодиагностикалық жұмыстардың қорытындысы бойынша оқушылармен сұхбат жүргізіліп, психологиялық кеңестер берілді. Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу мақсатында 7-11 сынып оқушылары арасында психокоррекциялық бағытта сабақтар жүргізілді.

«Жасөспірімдердің денсаулығы мен өмірлік дағдыларын қалыптастыру» тақырыбында 7-11 сынып оқушыларына дәріс сабағы өткізілді.

1. Психикалық денсаулық деген не?
2. Өзіне-өзі көмек ету бойынша кеңестер
3. Стресс және дағдарыс
4. Депрессия және суицид туралы ойлар
5. Досың қиындыққа тап болса, қалай көмектесуге болады ?
6. Кімнен кеңес және көмек сұрауға болады ?

Осы аталған сұрақтарға қандай көмектер көрсетуге болатындығы жөнінде айтып өтті. Мектеп психологы дене, ақыл-ой және әлеуметтік орта арасындағы өзара әрекеттестікті сипаттап берді. Ол оқушыларға адамдардың эмоционалдық және физикалық жағдайы тек қана оның әлеуметтік ортасына ғана байланысты болмай, адамның осы ортамен әрекеттестік етуіне де байланысты болуына ерекше көңіл аударды. Жасөспірімдердің өз сезімдерін билеу дағдыларын дамыта отырып және өмірлік жоспарын таңдау мүмкіншіліктерінен хабардарлығын арттыра отырып, өз-өзіне көмектесу керектігі айтылды. Жасөспірімдердің өздерін жақсы сезініп, кез-келген ауыр жағдайлар мен қиыншылықтарды жеңіп шыға алатындарына сенім білдірілді. Дәріс басталарда психолог бірінші дәрістің мазмұнын қайта еске салып, осыған дейін қарастырылған тақырыптарға қатысты сұрақ-жауап арқылы диалогтық қарым-қатынас орнатты. Сыныпта жайлы және ақ пейілді орта орнауы тиіс. Психолог дәрісті стандартты слайд-презентациясына (PowerPoint, №№ 20-38 слайдтар) сай жүргізіп, жасөспірімдермен бірге олардың жасында стресс пен қиыншылықтарға апара алатын жағдайлар туралы баяндап, осы жағдайлар адам денесі қалай әрекет ететіні туралы айтып берді. Психолог қайғы мен депрессия арасындағы айырмашылықтары бойынша талқылау жүргізіп, кейде депрессия барысында суицид туралы ойлар пайда болуы мүмкін екені туралы айтып, адамдар депрессияны қалай жеңіп шыға алатыны туралы мәлімет берді. Адамдар өлім немесе өзіне-өзі қол салуы туралы ойлай бастаса, олар шұғыл арада арнайы маман көмегіне жүгінуіне керек екеніне ерекше көңіл аударды. талқыланды. Талқылау барысында психолог оқушыларға өз достары көмекке мұқтаж екенін ауызша және басқа жолдармен айтылған белгілерге назар аудара отырып, байқап-білу үшін кеңестер берілді. Достарға көмектесу оның мәселелері мен қиыншылықтарын шешуде емес және қалай әрекет ету бойынша кеңес беруде емес, оны тыңдап, қолдау көрсетуде екендігіне айрықша көңіл аударды. Егер досыңыз қиын жағдайда қалса, үнсіз қалу ешбір түрде көмек бола алмайды. Кейбір кездерде қиын жағдайға ұшыраған досқа көмектесе алу үшін оның мәселелері туралы ересектерге айтып беру қажет болады. Соңында психолог бағдарлама барысында қарастырылған қиын жағдайлардың кейбірінен шыға алу

үшін арнайы мамандардың байланыс мәліметтерін берді. Көмек алу мүмкін екеніне баса назар аударылып, дәріс көтеріңкі көңіл-күймен аяқталды.

Танымдық процесс туралы білімді қалыптастыру, есте сақтау, ойлау, қиялды дамыту. Қысымды түсіру, топта жағымды эмоциялық хал-ахуал жасау. Көркемдік-бейнелі ойлауды, зейінді, өзін-өзі бақылауды дамыту. Қиялды, кеңістікте бағдарлануды, ересек қимылын қайталау, іскерлікті дамыту. Өзіндік бақылауды, есту зейінін дамыту мақсатында 1-сынып оқушыларымен «Тыныштық» тренингі өткізіліп, жеке жұмыстар жүргізілді.

Желтоқсан айының алғашқы аптасында отбасындағы тәрбие -өте маңызды рөл атқаратындығын көрсете білу, мектеп пен ата-ана байланысын ынтымақтастыру, өзара серіктестік орнату, ата-ананың, баланың оқу-тәрбиеге қатысты жауапкершілігін арттыру мақсатында «Менің отбасым-сыйластық орнаған ортам» тақырыбында 8-9сынып ата-аналарымен психологиялық тренинг жүргізілді.

Педагог-психолог:

А.Абдукаримова

З.Каракулова